

KELTAINEN KIRJASTO

ELIZABETH

STROUT

Pikkukaupungin tyttö

KELTAINEN KIRJASTO

ELIZABETH STROUT:

Nimeni on Lucy Barton (2016, suom. 2018)

Kaikki on mahdollista (2017, suom. 2019)

Olive Kitteridge (2008, suom. 2020)

Pikkukaupungin tyttö (1998, suom. 2020)

ELIZABETH STROUT

Pikkukaupungin tyttö

Amy ja Isabelle

Suomentanut

MARJA HAAPIO

TAMMI
HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos *Amy and Isabelle* ilmestyi 1998 Yhdysvalloissa.

Copyright © 1998 by Elizabeth Strout

This translation was published by arrangement with Random House, mc.

Suomenkielinen laitos © Marja Haapio ja Tammi 2020

Ensimmäinen suomenkielinen laitos ilmestyi

kustannusosakeyhtiö Otavan julkaisemana 2001.

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-1819-9

Kiitokset Zarinalle

*Kiitän Marty Feinmania,
Daniel Menakeria ja Kathy Chamberlainia
heidän suuresta tuestaan.*

1

Sinä kesänä kun opettaja Robertson lähti kaupungista, oli hirveä helle ja joki näytti pitkään elottomalta. Se oli kuin kuollut ruskea käärme, joka levittäytyi litteänä kaupungin keskustan halki keltaisen vaahdon kerääntyessä sen reunoille. Kun vieraspaikkakuntalaiset ajoivat moottoritietä ohi, he sulkiivat ikkunansa yököttävältä rikinkatkuiselta lemulta ja ihmettelivät, kuinka kukaan pystyi elämään sen keskellä. Mutta Shirley Fallsin asukkaat olivat tottuneet joen ja tehtaan löyhkään ja haistoivat sen helteelläkin vain aamulla herätessään, muuten se ei heitä pahemmin haitannut.

Sen sijaan heitä vaivasi sinä kesänä se, ettei taivas ollut koskaan sininen, vaan oli kuin kaupungin ylle olisi kiehtaistu likainen sideharso, joka esti auringonvaloa suodattumasta maahan, sai kaiken näyttämään värittömältä ja teki ilmasta epämääräisen raskasta ja elotonta. Tämä ärsytti ihmisiä sinä kesänä levottomuuteen asti. Muutakin hämmentävää tapahtui: joen yläjuoksulla sato ei kypsynyt odotetusti – salkopavut jäivät pieniksi ja surkastuneiksi

varsissaan, porkkanat lakkasivat kasvamasta ehdittyään vasta lapsen sormen mittaisiksi, ja osavaltion pohjoisosassa oli selvästikin nähty kaksi ufoa. Kuulemma hallitus oli jopa lähettänyt virkamiehiä ottamaan selvää asiasta.

Tehtaan konttorissa, missä kourallinen naisia eritteli laskuja, arkistoi papereita ja paineli nyrkkiä jysäyttämällä postimerkkejä kirjekuoriin päivästä toiseen, virisi joksikin aikaa huolestunut keskustelu. Jotkut arvelivat maailmanlopun koittavan, ja nekin jotka eivät olleet taipuvaisia niin pitkälle meneviin johtopäätöksiin myönsivät, ettei ehkä ollut hyvä ajatus lähettää ihmisiä avaruuteen, että meidän tehtävämme ei ollut kävellä kuussa. Mutta koska paahde oli sietämätön eikä ikkunoissa rämisevistä tuulettimista tuntunut olevan mitään apua, naiset lopulta uuvahtivat istuessaan isojen puupöytien ääressä reidet harallaan ja niskahiuksiaan kohotellen. Kotvan päästä kuului lähinnä vain huokauksia: ”Tää on ihan uskomatonta!”

Naisten esimies Avery Clark oli päästänyt työntekijät yhtenä päivänä tavallista aikaisemmin kotiin, mutta koska helle vain yltyi eikä varhaisesta kotiinpääsystä ollut mitään puhetta, naiset alkoivat epäillä ettei teko toistuisi. Varmaan heidän täytyi vain istua konttorissa ja kärsiä edelleen, ja niin he kärsivätkin, sillä helle pysytteli tiiviisti paikoillaan. Konttori oli iso sali, jossa oli korkea katto ja natiseva puulattia. Työpöydät oli asetettu pareittain toisiaan vasten salin pituussuunnassa. Seinustoilla oli metallisia arkistokaappeja. Yhden kaapin päälle oli nostettu liuskavehka, jonka varret oli koottu vyyhdelle kuin savi-suikaleet lapsen tekemässä ruukussa. Jotkut varret tosin

olivat irronneet ja roikkuivat melkein lattiaan asti. Muuta vihreää ei huoneessa ollutkaan kuin tuo vehka. Jokunen ikkunoille unohtunut begonia ja juoru olivat kuivuneet ruskeiksi. Tuuletin liikutti joskus seisovaa ilmaa niin että kuolleita lehtiä varisi lattialle.

Tämän raukean näkymän keskeltä erottui yksi nainen muista. Tarkemmin sanottuna hän istui erillään muista. Hänen nimensä oli Isabelle Goodrow, ja koska hän oli Avery Clarkin sihteeri, hänen työpöytänsä vasten ei ollut asetettu toista pöytää. Sitä vastapäätä oli sen sijaan itsensä Avery Clarkin lasiseinäinen työhuone, omituisesti kokoon kyhätty rakennelma puupaneeleita ja isoja lasiruutuja (jotta Avery voisi mukamas pitää työntekijöitään silmällä, vaikka hän harvoin edes nosti katsettaan pöydästä). Tuota lasikopperoa sanottiin yleisesti ”kultakalamaljaksi”. Koska Isabelle Goodrow oli pomon sihteeri, hän oli eri asemassa kuin konttorin muut naiset, mutta hän oli erilainen muutenkin. Hän oli esimerkiksi moitteettomasti pukeutunut, sillä näin helteelläkin hänellä oli sukkahousut. Hän saattoi vaikuttaa ensi näkemältä kauniilta, mutta tarkemmin katsoessa huomasi, että se oli vähän liikaa sanottu, sillä oikeastaan hän oli aika tavallisen näköinen. Ainakin hiukset olivat tavalliset, ohuet ja tummanruskeat, ja kietäistu niskaan sykerölle tai nutturalle. Hän näytti kampauksen takia ikäistään vanhemmalta ja vähän opettajamaiselta, ja tummissa pienissä silmissä oli aina hämmentynyt ilme.

Kun muut naiset huokailivat raskaasti tai vaeltelivat edestakaisin limsa-automaatille, valittivat selkäsärkyä ja

turvonneita jalkoja, varoittivat toisiaan riisumasta kenkiä jalasta, koska niitä ei saisi sadankaan vuoden päästä takaisin, Isabelle piti enimmäkseen suunsa supussa. Hän vain istui pöytänsä ääressä ja naputti konettaan tasaista tahtia polvet yhdessä, selkä suorana. Hänellä oli aika erikoinen kaula. Lyhyen naisen kaulaksi se vaikutti hyvinkin pitkältä, ja se kohosi kauluksesta kuin sen joutsenen kaula, jonka nähtiin samana kesänä lipuvan täysin ääneti kuolleelta vaikuttavan joen vaahtoreunaisia rantoja pitkin.

Tai siltä Isabellen kaula ainakin hänen tyttärestään Amystä näytti. Amy täytti sinä kesänä kuusitoista, ja hän oli alkanut inhota äidin kaulan näkemistä (äidin näkemistä, sillä sipuli!) eikä ollut koskaan välittänyt siitä joutsenesta vähääkään. Amyn ulkonäkö poikkesi monella tapaa hänen äitinsä ulkonäöstä. Jos äidin hiukset olivat tummat ja ohuet, Amyn olivat tuuheat ja juovikkaan vaaleat. Vaikka ne oli nyt leikattu lyhyiksi sillä tavalla kuin oli, nyrhitty epätasaisesti korvien alta, ne olivat silmiinpistävän terveet ja vahvat. Ja Amy oli pitkä. Hänellä oli isot kädet ja pitkät jalat. Mutta silmissä, jotka olivat äidin silmiä suuremmat, oli usein sama epävarma ja hämmentynyt ilme kuin äidilläkin, ja tuo säikky katse saattoi vaivata niitä, joita Amy katsoi. Tosin hän oli ujo ja katseli muita ani harvoin pitkään: yleensä hän tyytyi vain vilkaisemaan toista ennen kuin käänsi päänsä pois. Hän ei oikein tiennyt, millaisen vaikutelman itsestään antoi, jos antoi mitään, vaikka hän olikin viime aikoina tutkaillut itseään salaa kaikista eteen sattuneista peileistä.

Mutta sinä kesänä Amy ei katsonut yhteenkään peiliin. Oikeastaan hän karttoi niitä. Hän olisi halunnut kartella äitiäkin, mutta se oli mahdotonta – he olivat töissä samassa konttorissa. Äiti ja Avery Clark olivat päätyneet tähän kesätyöjärjestelyyn jo kuukausia sitten, ja vaikka Amylle oli sanottu, että hänen piti olla kiitollinen työpaikasta, hän ei ollut. Työ oli tappavan tylsää. Hänen piti näppäillä laskukoneeseen viimeisen sarakkeen numerot jokaisesta oranssinvärisestä laskusta, joka pöydän laskupinossa oli, ja ainoa hyvä puoli siinä oli, ettei työ välistä vaatinut lainkaan aivoja.

Hankalinta tietysti oli, että hän ja äiti olivat yhdessä koko päivän. Amysta tuntui, että heitä yhdisti jokin musta lanka, tuskin kynällä piirrettyä viivaa paksumpi, mutta lanka kuitenkin, ja se oli olemassa koko ajan. Silloinkin kun toinen lähti huoneesta, vaikkapa vain vessaan tai eteisen juoma-automaatille, musta lanka pysyi paikallaan; se kulki seinän läpi ja yhdisti heidät. He yrittivät parhaansa. Ainakin heidän työpöytänsä olivat kaukana toisistaan eivätkä vastatusten.

Amy'n pöytä oli peränurkassa Paksun Bevin pöytää vastapäätä. Hänen paikallaan istui yleensä Dottie Brown, mutta Dottie Brown oli sinä kesänä kotona toipumassa kohdunpoistoleikkauksesta. Joka aamu Amy katseli, kuinka Paksu Bev mittasi itselleen psylliumkuituannoksen, kaatoi sen puolen litran tölkkiin appelsiinimehua ja ravisteli tölkkiä tarmokkaasti. ”Mikäs sun on ollessa”, Paksu Bev sanoi. ”Sähän olet nuori ja terve ja muutenkin. Sun ei varmaan koskaan tartte edes ajatella, toimiiko sun

suolesi vai ei.” Amya nolostutti, ja yleensä hän käänsi päänsä pois.

Heti kulautettuaan mehunsa Paksu Bev pani tupakaksi. Vuosia myöhemmin säädettiin laki, joka olisi estänyt häntä polttamasta työpaikalla – ja siinä vaiheessa hän lihoi viisi kiloa lisää ja siirtyi eläkkeelle – mutta nyt hän sai vielä vedellä henkisauhuja vapaasti ja puhallella niitä hitaasti ulos, kunnes tumpasi tupakan lasiseen tuhkakuppiin ja sanoi Amylle: ”Temppu tepsi, moottori käynnistyi taas.” Hän iski silmää, punnertautui pystyyn ja raahautui kiloineen vessaan.

Se oli tosi kiinnostavaa. Amy ei ollut tiennyt, että tupakka saattoi vaikuttaa niin että sen jälkeen oli pakko mennä vessaan. Ei se vaikuttanut niin silloin kun hän ja Stacy Burrows sauhuttelivat metsikössä koulun takana. Eikä Amy myöskään tiennyt, että aikuinen nainen saattoi puhua suolensa toiminnasta noin mutkattomasti. Siitä jos mistä Amy ymmärsi, kuinka eri tavalla hän ja äiti elivät muihin verrattuna.

Paksu Bev tuli takaisin, istui huokaisten ja nyppi nöyhtää väljän hihattoman puseronsa etumuksesta. ”No niin”, hän lausahti ja tarttui puhelimeen, niin että kainalon alle haaleansiniseen kankaaseen muodostunut puolikuun muotoinen märkä läikkä näkyi. ”Taidanpa pirauttaa tästä Dottielle.” Paksu Bev soitti Dottie Brownille joka aamu. Hän väänsi numerot kynänkärjellä ja sovitti luurin olkapäänsä ja kaulansa väliin.

”Vieläkö sä vuodat?” hän kysyi ja naputteli pinkinvärisiä kynsiään pöytää vasten; kynsien pinkit kiekot

olivat melkein hautautuneet lihaan. Se oli Watermelon Pinkiä – Bev oli näyttänyt kynsilakkapulloa Amylle. ”Yrität sä ennätystä, vai? Älä pidä turhaa kiirettä tänne tulolla, kukaan ei kaipaa sua täällä tipan tippaa.” Hän poimi kuvalehden, leyhytti sillä itseään ja nojasi rennosti taaksepäin niin että tuoli natisi. ”Ihan totta, Dot. On paljon kivempi katsella Amy Goodrow’n nättiä naamaa kuin kuunnella sun valituksia krempoistasi.” Bev iski Amylle silmää.

Amy katsoi pois päin ja painoi laskukoneen numeroa. Olihan tuo kiva kuulla, mutta ei se ollut totta. Paksulla Bevillä oli jo kova ikävä Dottieta. Ja miksi ei olisi ollut? He olivat vanhoja ystäviä, olivat istuneet tässä huoneessa jo ennen Amyn syntymää, vaikka Amyn olikin vaikea kuvitella sitä. Ja sekin piti ottaa huomioon, että Paksu Bev rakasti puhumista. Hän sanoi niin itse. ”Mä en osaa pitää suutani kiinni edes viittä minuuttia”, hän oli sanonut, ja Amy oli mitannut sen yhtenä päivänä kellosta. ”Mun on ihan pakko puhua”, Paksu Bev oli selittänyt. ”Ihan fyysisesti.” Hän taisi olla oikeassa. Hänellä tuntui olevan yhtä välttämätön tarve puhua kuin ahmia pastilleja ja polttaa tupakkaa, ja koska Amy rakasti Paksua Beviä, hän harmitteli että oli varmaan pettymys Beville, koska oli niin vaitonainen. Se oli Amysta äidin vika, vaikkei hän ihan niin pitkälle ajatellutkaan. Äitikään ei ollut kovin puhelias ihminen. Ei tarvinnut kuin katsella, kuinka Isabelle vain naputteli konettaan koko päivän pysähtymättä kenenkään luo kyselemään kuulumisia tai valittamaan helteestä. Äiti varmasti tiesi, että häntä

pidettiin hienostelijana. Koska Amy oli hänen tyttärensä, Amyakin varmaan pidettiin.

Mutta Paksu Bev ei vaikuttanut tippaakaan pettyneeltä, että joutui jakamaan nurkkansa Amyn kanssa. Hän laski luurin paikoilleen ja kumartui kuiskaamaan Amylle tuttavallisesti, että Dottie Brownin anoppi oli kaupungin itsekkäin nainen. Dottielle oli tullut himo perunasalaattiin, mikä tietysti oli hyvä merkki, mutta kun Dottie oli maininnut siitä anopilleen Bea Brownille, jonka perunasalaatti oli kaikkien tietämän mukaan seudun parasta, Bea oli ehdottanut, että Dottie nousisi sängystä ja menisi itse kuorimaan muutaman perunan.

”Kamalaa”, Amy sanoi vilpittömästi.

”Eikö olekin?” Paksu Bev nojasi haukotellen taaksepäin ja taputteli paksua kaulaansa silmät kosteina. ”Kuules tyttö”, hän sanoi Amylle, ”nai sinä mies, jonka äiti on vainaa.”

Tehtaan ruokala oli sotkuinen ja nuhrainen. Yhdellä seinustalla oli makeis- ja virvokeautomaatteja, toisella särkyneyt peili; lohkeilleita linoleumipintaisia pöytiä työnnettiin sattumanvaraisesti yhteen tai vedettiin erilleen, kun naiset ruokalaan tultuaan levittivät eväspussinsa, limsatölkkinsä ja tuhkakuppinsa ja käärivät paketista voileipänsä. Amy asettui tapansa mukaan kauas särkyneestä peilistä.

Isabelle istui samaan pöytään kuin Amy ja pudisti päätänsä kuullessaan, kuinka törkeästi Bea Brown oli vastannut Dottielle. Arlene Tucker arveli syyksi hormonit, sillä jos Bea Brownin leukaa tiirasi tarkemmin, näki että sillä

oli viikset, ja Arlene uskoi että viiksekkäillä naisilla on häijy luonne. Rosie Tanguay sanoi, että Bea Brownissa oli se vika, ettei hän ollut eläessään tehnyt päivääkään töitä, ja sen jälkeen keskustelu hajosi pieniin ryhmiin, ja äänet sekoittuivat toisiinsa. Jollekin jutulle purskahdettiin äkkiä nauramaan, toista säestettiin imemällä kiihkeästi hampaita.

Amy nautti lörpöttelystä. Häntä kiinnosti kaikki mistä puhuttiin, jopa juttu rikki menneestä jääkaapista: nelisen litraa suklaajäätelöä oli sulanut tiskialtaaseen, hapantunut ja haissut aamulla kuin rutto. Äänet olivat kodikkaita ja lohduttavia, ja Amy katseli kutakin äänessä olevaa naista vuoron perään mutta ei sanonut mitään. Häntä ei jätetty yhdenkään aiheen ulkopuolelle, mutta naiset olivat joko niin kohteliaita tai niin piittaamattomia etteivät yrittäneetkään vetää häntä mukaan. Puheensorina vei Amyn ajatukset pois tietyistä asioista. Totta kai hän olisi nauttinut naisten jutustelusta vielä enemmän, ellei äiti olisi ollut paikalla, mutta ruokalan vaimeassa hälinässä hän ja äiti saivat tavallaan hengähdystauon toisiltaan, vaikka se musta lanka väreilikin heidän välissään koko ajan.

Paksu Bev läväytti limsa-automaatin nappulaa, ja tölkki vierähti kolisten aukolle. Bev kumartui työläästi ottamaan sen. ”Kolmen viikon päästä Dottie voi jo harjoittaa seksiä”, hän sanoi. Musta lanka Amyn ja Isabellen välissä kiristyi. ”Vaikka se toivookin, että siihen menisi vielä kolme kuukautta”, Bev jatkoi ja poksautti limsatölkin auki. ”Mutta Wally alkaa kaikesta päätellen hermostua. Se taitaa jo pureskella kuolaimia.”

Amy nielaisi leivänkannikkansa.

”Käske sitä hoitamaan homma oman käden kautta”, joku tokaisi ja kaikki nauroivat. Amyn sydän jyskytti, ylähuulelle kirposi hiki.

”Mutta nainen kuivuu kun siltä viedään kohtu.” Arlene Tucker säesti mielipidettään nyökkäämällä merkitsevästi päätään.

”En mä ainakaan kuivunut.”

”Mutta sulta ei vietykään munasarjoja.” Arlene nyökkäsi taas – hän oli nainen joka uskoi omiin sanoihinsa. ”Dottieltahan vietiin kaikki.”

”Mun äiti tuli hulluksi kuumista aalloista”, joku sanoi, ja onneksi naiset unohtivat hermostuneen Wallyn ja siirtyivät kuumiin aaltoihin ja itkukohtauksiin. Amy tunsu tykytyksen rinnassa hellittävän ja kasvojen viilenevän helteestä huolimatta.

Isabelle kääri voileivän rippeet paperiin ja työnsi pake-tin takaisin eväspussiinsa. ”On niin kuuma ettei maita”, hän mutisi Paksulle Beville, ja silloin Amy ensimmäisen kerran kuuli äidin mainitsevan jotain helteestä.

”Taivas kun olisikin.” Bev naurahti niin että isot rinnat hytkyivät. ”Vaikka niin kuuma ei tulekaan että se mun syömistä haittaisi.”

Isabelle hymyili ja otti huulipunan käsilaukustaan.

Amy haukotteli. Äkkiä häntä väsytti hirveästi; hän olisi siltä istumalta voinut painaa päänsä pöytään ja nukahtaa.

”Saanko mä kysyä sulta yhtä asiaa?” Paksu Bev kysyi. Hän oli pannut tupakaksi ja tuijotti Amya savun läpi. Sitten hän poimi tupakanmurun huuleltaan, vilkaisi

sitä ja näpsäytti sen lattialle. ”Miksi sä päätit leikkauttaa hiuksesi?”

Musta lanka värähteli ja hurisi. Amy vilkaisi vaistomaisesti äitiin. Isabelle punasi huuliaan peili kädessä ja pää vähän takakenossa; huulipunaa pitelevä käsi pysähtyi.

”Ihan kiva kampaushan toi on”, Bev jatkoi, ”oikein nätti. Mä olin vain utelias, ei muuta. Kun sulla on niin komeet hiukset.”

Amy käänsi kasvonsa ikkunaan päin ja kosketteli korvanlehden nipukkaa. Naiset työnsivät eväspaketteja roskiin, pyyhkivät muruja rintamuksiltaan ja nousivat haukotellen käsi suun edessä.

”Ehkä ne on tyylikkäämmät noin”, Paksu Bev sanoi.

”Niin on. Paljon tyylikkäämmät.” Amy katsoi Beviin ja sitten pois.

Paksu Bev huokaisi äänekkäästi. ”No niin, Isabelle, eiköhän ruveta hommiin? Työ kutsuu taas.”

Isabelle puristi huulensa yhteen ja napsautti käsilaukkinsa kiinni. ”Niinpä”, hän sanoi katsomatta Amyyn. ”Eivät uupuneet levätä saa.”

Isabellella oli oma elämäntarinansa. Hän oli ilmestynyt kaupunkiin vuosia sitten, vuokrannut Cranen vanhan talon valtatie 22:n varrelta ja tuonut mukanaan harvat tavaransa ja pienen tytön, vakavan näköisen lapsen, jolla oli tuuheat vaaleat kiharat. Ja jo silloin Isabelle oli herättänyt uteliaisuutta niissä vapaakirkon seurakunnan jäsenissä ja tehtaan konttorin naisissa, joiden joukkoon hän liittyi.

Mutta nuori Isabelle Goodrow ei ollut avomielinen. Hän kertoi vain, että hänen miehensä oli kuollut, samoin hänen vanhempansa, ja että hän oli muuttanut tänne joen alajuoksulle Shirley Fallsiin paremman tienestin toivossa. Oikeastaan kukaan ei tiennyt hänestä sen enempää. Jotkut olivat kyllä panneet merkille, että kaupunkiin tullessaan hänellä oli ollut vihkisormus, mutta jonkin ajan päästä sitä ei enää näkynyt.

Isabelle ei näköjään ystäväystynyt ihmisten kanssa. Ei hän hankkinut vihamiehiäkään, vaikka olikin tunnollinen työntekijä, ja hänet ylennettiin sen ansiosta monta kertaa. Ylennyksistä napistiin konttorissa joka kerta ja varsinkin viime kerralla, kun hänet oli nimitetty Avery Clarkin yksityissihteeriksi, ja hän nousi selvästi muiden yläpuolelle. Mutta kukaan ei toivonut hänelle pahaa. Selän takana hänestä vitsailtiin, ja joku huomautti joskus, että kunnon pano tekisi hänelle hyvää, saisi hänet suhtautumaan asioihin vähän rennommin, mutta vuosien mittaan moinen vihjailu harveni. Nyt hän oli jo vanha työntekijä. Aryn pelko siitä että äitiä pidettäisiin hienostelijana ei ollut erityisen oikeutettu. Toki naiset juoruilivat toisistaan, mutta Amy ei nuoren ikänsä takia käsittänyt, että naiset tunsivat olevansa yhtä perhettä ja lukivat hänen äitinsäkin siihen.

Silti kukaan ei voinut väittää tuntevansa Isabelleä. Eikä taatusti kukaan arvannut, että tuota naisparkaa keitettiin nyt pirunmoisissa liemissä. Jos hän näyttikin tavallista laihemmalta ja tavallista hiukan kalpeammalta, selitys löytyi: nythän vallitsi mahdoton helle. Niin mahdoton,

että työpäivän jälkeenkin asfaltti höyrysi, kun Amy ja Isabelle kulkivat parkkipaikan poikki.

”Hauskaa iltaa teille molemmille”, Paksu Bev huikkasi ja ahtautui autoonsa.

Ikkunalaudan pelargoneissa tiskipöydän yläpuolella oli kirkkaanpunaiset, tennispallon kokoiset kukat, mutta kaksi lehteä oli taas kellastunut. Isabelle pudotti avaimet pöydälle, äkkäsi pelargonien lehdet heti ja meni nyppimään pois. Jos hän olisi tiennyt, että kesästä tulisi näin hirveä, hän ei olisi vaivautunut ostamaan ainuttakaan pelargonia. Eikä hän olisi istuttanut kadunpuoleisen ikkunan kukkalaatikoita täyteen laventelinsinisiä petunioita eikä takapihan penkkejä täyteen tomaatteja ja samettikukkia ja ahkeraliisoja. Aina kun ne vähänkin nuokkuivat, hänestä tuntui että ne kuolisivat. Hän tökki ruukkumultaa sormella, tarkisti kosteuden ja huomasi, että multa oli liiankin märkää, sillä pelargonit tarvitsivat aurinkoa, eivät tätä kosteaa kuumuutta. Hän pudotti lehdet tiskipöydän roskaämpäriin ja väisti, että Amy pääsi kulkemaan ohi.

Amyntä tehtävänä oli laittaa päivällinen. Ennen vanhaan (tätä sanontaa Isabelle käytti aina kun hän tarkoitti heidän elämänsä ennen tätä kesää) he tekivät päivällisen vuorotellen, mutta nyt tehtävä kuului Amylle. Kumpikin ymmärsi sanomattakin, että tämä oli vähintä mitä Amy saattoi tehdä, avata punajuuritölkkin ja paistaa pari jauhelihapihviä. Amy availi hitaasti kaappeja ja tökki joutessaan jauhelihaa. ”Pese kätesi”, Isabelle käski ja meni Amyn ohi portaita kohti.

Mutta keittiön työpöydän nurkkaan kätevästi asetettu puhelin pärisi, ja niin Isabelle kuin Amykin hermostuivat. Pärinä teki heidät myös toiveikkaiksi; joskus meni päiviä ettei puhelin soinut.

”Haloo?” Amy vastasi ja Isabelle pysähtyi jalka porrasaskelmalla.

”Ai hei”, Amy sanoi, peitti luurin kädellään ja sanoi katsomatta äitiin: ”Se on mulle.”

Isabelle nousi portaita hitaasti. ”Joo”, hän kuuli Amyn sanovan. Ja sitten hetken päästä vähän hiljempaa: ”Kuinka sun koira nyt voi?”

Isabelle meni varovasti huoneeseensa. Kenellä Amyn tutuista oli koira? Isabellen ullakkohuone oli tähän aikaan päivästä tukahduttavan kuuma, mutta hän sulki silti oven ja sulki niin äänekkäästi että Amy kuulis: Huomaatko, kuinka minä annan sinulle oman rauhan?

Kiertäessään puhelinlankaa käsivarren ympärille Amy kuulikin, että ovi meni kiinni. Hän ymmärsi mitä se merkitsi mutta tiesi, että äiti halusi tehdä hyvän vaikutelman vain hetkeksi, kerätä helpolla pisteen pari. ”En mä voi”, hän sanoi puhelimeen ja paineli jauhelihaa. Sitten hän jatkoi: ”Ei, en mä ole vielä kertonut sille.”

Isabelle nojasi huoneensa oveen, mutta ei pitänyt sitä salakuunteluna. Pikemminkin hän oli niin levoton, ettei osannut ruveta pesemään kasvojaan tai vaihtamaan vaatteitaan niin kauan kuin Amy oli puhelimessa. Mutta Amy ei tuntunut sanovan juuri mitään, ja kohta Isabelle kuulikin hänen laskevan luurin alas. Sitten kuului patojen ja pannujen kolinaa, ja Isabelle meni kylpyhuoneeseen

suihkuun. Hän lukisi rukouksensa suihkun jälkeen ja meni sitten alakertaan syömään.

Tämä alituinen rukoileminen alkoi tosin masentaa häntä. Kyllä hän tiesi, että Kristus oli hänen iässään jo kavunnut muitta mutkitta ristille koottuaan ensin rohkeutta käyskentelemällä oliivilehdossa ja sitten roikunnut ristillä kärsivällisesti etikkamalja huulille nostettuna. Mutta täällä Shirley Fallsissa (vaikka hän olikin kärsinyt oman juudasmaisen tyttärensä petoksesta, Isabelle ajatteli sirotellessaan vauvantalkkia rinnoilleen) ei ollut oliivilehtoja joissa käyskennellä, eikä hänellä ollut rohkeutakaan. Ehkei hänellä ollut edes uskoa. Hän oli alkanut epäillä, mahtoiko Jumala lainkaan välittää hänen piinastaan: Jumala oli luonteeltaan kartteleva, sanoivat ihmiset mitä tahansa.

Valituissa Paloissa luki, että jos jaksoi rukoilla, rukoilemisen taito kehittyi, mutta Isabellen mielestä Valitut Palat taisi vähän yksinkertaistaa asioita. Hän oli pitänyt niistä lehden jutuista, joiden otsikkona oli ollut ”Minä olen teidän kaikkien aivot” tai ”Minä olen teidän kaikkien maksa”, mutta juttu nimeltä ”Rukoileminen: harjoitus tekee mestarin” oli tarkemmin ajateltuna vähän arkipäiväinen.

Ei sillä etteikö hän ollut yrittänyt. Hän oli yrittänyt rukoilla jo vuosikausia ja yrittäisi taas. Maatessaan nyt valkoisella sängynpeitteellä iho kosteana suihkun jäljiltä ja silmät kiinni, ettei näkisi matalaa valkoista kattoa yläpuolellaan, hän yrittäisi taas pyytää Jumalalta rakkautta. Rukoilkaa niin teille annetaan! Mutta se oli mutkikasta.

Hän ei halunnut pyytää väärää asiaa, ei mennä haukkumaan väärää puuta. Eikä hän halunnut Jumalan pitävän häntä itsekkäänä, jos hän pyysi tavaraa, kuten katolilaisilla oli tapana. Arlene Tuckerin mies oli mennyt messuun varta vasten rukoilemaan itselleen uutta autoa, mikä oli Isabellesta törkeää. Jos hän itse pyytäisi Jumalalta jotakin erityistä, hän ei olisi niin karkea että pyytäisi autoa – hän rukoilisi itselleen aviomiestä tai parempaa tytärtä. Paitsi ettei hän tietenkään tekisi niin. (Hyvä Jumala, lähetä minulle mies tai ainakin tytär jota siedän!) Ei, hän makaisi sen sijaan tässä ja rukoilisi Jumalalta rakkautta ja johdatusta ja yrittäisi saattaa Hänen tietoonsa, että oli käytettävissä, jos Hän vain antaisi merkin. Mutta Isabelle ei tuntenut mitään, hikipisarot vain kirposivat ylähuulelle ja kainaloihin. Hän oli väsynyt. Ehkä Jumalakin oli väsynyt. Hän nousi, veti kylpytakin päälle ja meni keittiöön syömään Amyn kanssa.

Se oli vaikeaa.

Enimmän ajan he välttelivät toistensa katsetta, eikä Amy näköjään pitänyt tarpeellisena vastata keskustelusta. Tuo muukalainen, minun tyttäreni. Se voisi olla Valittujen Palojen otsikko, ellei sellaista juttua ollut jo ollut siinä, ja varmaan olikin, koska se kuulosti Isabellesta tutulta. No, hän ei ajattelisi sitä enää, ei kestäisi ajatella sitä enää. Hän hypisteli Belleekin posliinikermakkoa siinä hänen edessään pöydällä, siroa, simpukkamaista, kimaltelevaa kermakkoa, joka oli kuulunut hänen äidilleen. Amy oli kaatanut siihen kermaa Isabellen teetä varten; Isabelle joi mielellään helteellä teetä ruoan kanssa.

ELIZABETH STROUT (S. 1956) on kiitetty ja paljon luettu yhdysvaltalainen kirjailija. Strout voitti vuonna 2009 Pulitzer-palkinnon teoksellaan *Olive Kitteridge*, josta on tehty Emmy-palkittu tv-sarja. Pienoisromaani *Nimeni on Lucy Barton* oli monien muiden Stroutin teosten tavoin arvostelu- ja myyntimenestys. Suomessa kirjabloggarit äänestivät sen 2018 parhaaksi käännösromaaniksi. Elizabeth Strout on koulutukseltaan juristi. Hän on Mainesta lähtöisin oleva pikkukaupungin tyttö, joka nykyään asuu New Yorkissa.

Rakastetun Elizabeth Stroutin esikoisromaani ihmissuhteiden traagisesta välttämättömyydestä, kaipauksesta ja häpeästä, joka saa meidät elämää säikkymään.

”Tinkimätön muttei lainkaan ryppyotsainen romaani niistä vaikeista valinnoista, joiden eteen tässä tavalliseksi kutsutussa elämässä joutuu.”

ALICE MUNRO

”*Pikkukaupungin tyttö* on niitä harvoja virkistäviä kirjoja, jotka tähyävät näennäisen tuttuun maailmaan, tuovat sen aivan liki ja paljastavat sen hätkähdyttävän outouden.” THE NEW YORK TIMES

Päällys: Laura Lyytinen • Kuvat: Istockphoto

9 789520 418199

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-1819-9